

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2023

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΜΑΘΗΜΑ: ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΘΕΟΔΟΣΙΑΔΟΥ ΜΑΓΔΑΛΗΝΗ

ΘΕΜΑ Α

A1. α. Λ β. Σ γ. Σ δ. Λ ε. Σ

A2. γ

A3. β

ΘΕΜΑ Β

B1.

α. Ο Κρατικός Προϋπολογισμός είναι ένας λογαριασμός που περιέχει όλες τις δαπάνες που προβλέπεται να γίνουν από το Κράτος μέσα σε ένα έτος και όλα τα έσοδα που προβλέπεται να εισπράξει το Κράτος κατά το ίδιο έτος. Ο κρατικός προϋπολογισμός δείχνει με μεγάλη λεπτομέρεια τον τρόπο με τον οποίο κατανέμονται οι δημόσιες δαπάνες στους διάφορους τομείς της οικονομίας καθώς επίσης τις πηγές από τις οποίες εισρέουν τα έσοδα προς το Δημόσιο. Η κατανομή των δημόσιων δαπανών και η επιβολή φόρων δείχνει και την οικονομική πολιτική που ακολουθεί η Κυβέρνηση, γι' αυτό και ο κρατικός προϋπολογισμός είναι μια περιεκτική και σύντομη έκφραση της ασκούμενης οικονομικής πολιτικής.

β. Ο κρατικός προϋπολογισμός συντάσσεται από το Υπουργείο των Οικονομικών με βάση την κυβερνητική πολιτική και τους στόχους που θέτει η κυβέρνηση. Στη συνέχεια ο προϋπολογισμός κατατίθεται στη Βουλή για να ψηφιστεί. Μετά την ψήφισή του οι αρμόδιοι φορείς (υπουργεία κτλ.) προβαίνουν στην υλοποίησή του.

γ. Υπάρχει μια γενική, αλλά εσφαλμένη εντύπωση ότι ο κρατικός προϋπολογισμός πρέπει να είναι ισοσκελισμένος, δηλ. τα έσοδα να είναι ίσα με τις δαπάνες σε κάθε χρονική περίοδο. Η άποψη αυτή είναι εσφαλμένη. Καμία οικονομική λογική δεν υπαγορεύει εξίσωση δαπανών και εσόδων. Ο προϋπολογισμός του Κράτους μπορεί να είναι πλεονασματικός, δηλ. τα έσοδα να υπερβαίνουν τις δαπάνες, ή ελλειμματικός, δηλ. οι δαπάνες να υπερβαίνουν τα έσοδα. Φυσικά, μπορεί να είναι ισοσκελισμένος.

δ. Η κατάσταση του προϋπολογισμού θα εξαρτηθεί από τη γενική οικονομική συγκυρία και από την οικονομική πολιτική που η κυβέρνηση θέλει να εφαρμόσει. Αν η οικονομία βρίσκεται σε ύφεση και η ανεργία είναι αυξημένη, τότε ο προϋπολογισμός πρέπει να είναι ελλειμματικός, γιατί η διαρροή δαπάνης που γίνεται με την επιβολή φόρων και που τείνει να μειώσει το εθνικό εισόδημα πρέπει να αντισταθμιστεί με τη δημιουργία μεγαλύτερης δαπάνης από το κράτος μέσω των δημοσίων δαπανών (π.χ. για επενδύσεις), ώστε το εισόδημα να αυξηθεί και να αποφευχθεί, όσο γίνεται, η ύφεση. Αντίθετα, σε περιόδους μεγάλης απασχόλησης και αυξανόμενων τιμών, ο προϋπολογισμός πρέπει να είναι πλεονασματικός, για να μειωθούν οι πληθωριστικές τάσεις. Σε πολλές περιπτώσεις η μείωση δαπανών, λόγω της φύσης τους, όπως, για παράδειγμα, οι δαπάνες για την παιδεία ή την εθνική άμυνα, είναι δύσκολη. Σ' αυτήν την περίπτωση η πλεονασματικότητα του προϋπολογισμού πρέπει να προέλθει από αύξηση των εσόδων.

ΘΕΜΑ Γ

Γ1.

Έτος 2000

- ΑΕΠ σε τρεχ. τιμές: $P \cdot Q = 20 \cdot 5000 = 100.000$
- $\kappa.κ. Πρ. ΑΕΠ = \frac{Πρ. ΑΕΠ}{Πληθυσμός} \Rightarrow 1000 = \frac{100.000}{Πληθυσμός} \Rightarrow Πληθυσμός = \frac{100.000}{1.000}$
 $\Rightarrow Πληθυσμός = 100$

Έτος 2001

- $Ρ.Π._{2000-2001} = \frac{\Delta T_{2001} - \Delta T_{2000}}{\Delta T_{2000}} \cdot 100 \Rightarrow \frac{20}{100} = \frac{\Delta T_{2001} - 100}{100} \Rightarrow 20 = \Delta T_{2001} - 100 \Rightarrow \Delta T_{2001} = 120$
- $ΑΕΠ \text{ σε σταθ.τιμές} = \frac{ΑΕΠ \text{ σε τρεχ.τιμές}}{\Delta T} \cdot 100 = \frac{132.000}{120} \cdot 100 = 110.000$
- $ΑΕΠ \text{ σε σταθ.τιμές} = P_{2000} \cdot Q_{2001} \Rightarrow 110.000 = 20 \cdot Q_{2001} \Rightarrow Q_{2001} = 5.500.$
- $ΑΕΠ \text{ σε τρεχ. τιμές} = P_{2001} \cdot Q_{2001} \Rightarrow 132.000 = 5500 \cdot P_{2001} \Rightarrow P_{2001} = 24.$
- $\kappa.κ. Πρ. ΑΕΠ_{2001} = \frac{Πρ. ΑΕΠ}{Πληθυσμός} = \frac{110.000}{110} = 1000$

Έτος 2002

- $\kappa.κ. Πρ. ΑΕΠ_{2002} = \frac{Πρ. ΑΕΠ}{Πληθυσμός} = \frac{120.000}{120} = 1000.$
- $ΑΕΠ \text{ σε σταθ.τιμές} = P_{2000} \cdot Q_{2002} \Rightarrow 120.000 = 20 \cdot Q_{2002} \Rightarrow Q_{2002} = 6000.$
- $ΑΕΠ \text{ σε τρεχ. τιμές} = P_{2002} \cdot Q_{2002} = 32 \cdot 6000 = 192.000.$
- $\Delta T = \frac{ΑΕΠ \text{ σε τρεχ.τιμές}}{ΑΕΠ \text{ σε σταθ.τιμές}} \cdot 100 = \frac{192.000}{120.000} \cdot 100 \Rightarrow \Delta T_{2002} = 160.$

Οπότε ο πίνακας γίνεται:

	Έτος 2000	Έτος 2001	Έτος 2002
Τιμή (σε ευρώ)	20	24	32
Ποσότητα (σε μονάδες)	5.000	5.500	6.000
Α.Ε.Π. σε τρέχουσες τιμές (σε ευρώ)	100.000	132.000	192.000
Δείκτης τιμών (%)	100	120	160
Α.Ε.Π. σε σταθερές τιμές (σε ευρώ)	100.000	110.000	120.000
Κατά Κεφαλήν Πραγματικό Α.Ε.Π. (σε ευρώ)	1.000	1.000	1.000
Πληθυσμός (αριθμός ατόμων)	100	110	120

Γ2. Μεταξύ των ετών 2000 και 2001 η μεταβολή του ΑΕΠ σε τρεχ.τιμές:

$$\Delta ΑΕΠ \text{ τρεχ. τιμές}_{2000-2001} = ΑΕΠ \text{ τρεχ. τιμές}_{2001} - ΑΕΠ \text{ τρεχ. τιμές}_{2000} = 132.000 - 100.000 = 32.000.$$

- Αυτό που οφείλεται στη μεταβολή της ποσότητας είναι: η μεταβολή του πραγματικού ΑΕΠ=110.000-100.000=10.000 μονάδες.
- Αυτό που οφείλεται στη μεταβολή της τιμής είναι: 32.000-10.000=22.000 μονάδες.

Γ3. Πρέπει να γίνει αλλαγή έτους βάσης: Νέο έτος βάσης το 2002

- $ΑΕΠ_{2001 \text{ σε σταθ. τιμές } 2002} = P_{2002} \cdot Q_{2001} = 32 \cdot 5500 = 176.000.$

- $ΑΕΠ_{2002 \text{ σε σταθ. τιμές } 2002} = ΑΕΠ_{2002 \text{ σε τρεχ. τιμές}} = 192.000.$

Άρα η πραγματική ποσοστιαία μεταβολή του ΑΕΠ μεταξύ 2001 και 2002 είναι:

$$\frac{192.000 - 176.000}{176.000} \cdot 100\% \approx 9\%$$

Γ4. Σύμφωνα με το κ.κ. Πραγμ.ΑΕΠ το οποίο παραμένει σταθερό μεταξύ των ετών, διαπιστώνουμε ότι το βιοτικό επίπεδο της χώρας παρέμεινε διαχρονικά σταθερό.

Γ5.

- Εισροή εισόδ. από εξωτ: $6.000 + 6.000 \cdot \frac{30}{100} = 6.000 + 1.800 = 7.800 \text{ Ε.}$

- Καθαρό εισόδ. εξωτερ. = εισροή – εκροή = $7.800 - 6.000 = 1.800 \text{ Ε.}$

- Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν = Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν + Καθαρ. Εισοδ.
= $192.000 + 1.800 = 193.800$

ΘΕΜΑ Δ

Δ1.

- Έστω $Q_D = \alpha + \beta P$ η γραμμική συνάρτηση ζήτησης.

Για $P = 10$, $Q_D = 120$ η εξίσωση γίνεται: $\alpha + 10\beta = 120$ (1)

ενώ για $P = 20$, $Q_D = 80$ η εξίσωση γίνεται: $\alpha + 20\beta = 80$

(2). Από τις εξισώσεις (1) και (2):

$$\begin{cases} \alpha + 10\beta = 120 \cdot (-1) \\ \alpha + 20\beta = 80 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} -\alpha - 10\beta = -120 \\ \alpha + 20\beta = 80 \end{cases}$$

Προσθέτοντας τις εξισώσεις κατά μέλη έχουμε: $10\beta = -40 \Rightarrow \beta = -4$ οπότε η εξίσωση $\alpha + 10\beta = 120$ για $\beta = -4$ γίνεται: $\alpha - 40 = 120 \Rightarrow \alpha = 160$. Άρα η γραμμική συνάρτηση ζήτησης έχει τη μορφή: $Q_D = 160 - 4P$.

- Για $P_A = 15 \rightarrow Q_{DA} = 160 - 4 \cdot 15 = 160 - 60 = 100$.

- Μετά τη μεταβολή της τεχνολογίας: $Q_{S'} = \gamma + \delta P$.

Για $P = 15$: έλλειμμα = 60 $\Rightarrow Q_{DA} - Q_{SA} = 60 \Rightarrow 100 - Q_{SA} = 60 \Rightarrow Q_{SA} = 40$.

Έστω $Q_{S'} = \gamma + \delta P$ η νέα γραμμική συνάρτηση προσφοράς.

Για $P = 15$, $Q_{S'} = 40$ η εξίσωση γίνεται: $\gamma + 15\delta = 40$ (3)

ενώ για $P = 20$, $Q_{S'} = 80$ η εξίσωση γίνεται: $\gamma + 20\delta = 80$ (2).

Από τις εξισώσεις (1) και (2):

$$\begin{cases} \gamma + 15\delta = 40 \cdot (-1) \\ \gamma + 20\delta = 80 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} -\gamma - 15\delta = -40 \\ \gamma + 20\delta = 80 \end{cases}$$

Προσθέτοντας τις εξισώσεις κατά μέλη έχουμε: $5\delta = 40 \Rightarrow \delta = 8$ οπότε η εξίσωση $\gamma + 15\delta = 40$ για $\delta = 8$ γίνεται: $\gamma + 120 = 40 \Rightarrow \gamma = -80$. Άρα η νέα γραμμική συνάρτηση προσφοράς έχει τη μορφή: $Q_{S'} = -80 + 8P$.

ΣΗΜΕΙΑ	P	Q _D
E	10	120
E'	20	80

ΣΗΜΕΙΑ	P	Q _{S'}
A	15	40
E'	20	80

- Πριν τη μεταβολή της τεχνολογίας $Q_s = \gamma + \delta P$.

Αφού s/s' το δ μένει σταθερό. Αρχικό σημείο ισοροπίας: $P = 10$, $Q_s = 120$.

Άρα η αρχική γραμμική συνάρτηση προσφοράς είναι: $Q_s = \gamma + 8P$ οπότε για

$P = 10$, $Q_s = 120$ έχουμε: $120 = \gamma + 8 \cdot 10 \Rightarrow \gamma = 40$ άρα η συνάρτηση έχει τη μορφή:

$$Q_s = 40 + 8P$$

Δ2. Αρχικό σημείο ισοροπίας: $P_1 = 10$, $Q_1 = 120$. Νέο σημείο ισοροπίας:

$P_2 = 20$, $Q_2 = 80$. Η ισοροπία δηλαδή μετατοπίστηκε προς τα πάνω και αριστερά

(επί της καμπύλης ζήτησης). Αυτό σημαίνει ότι η καμπύλη προσφοράς μετατοπίστηκε πάνω και αριστερά.

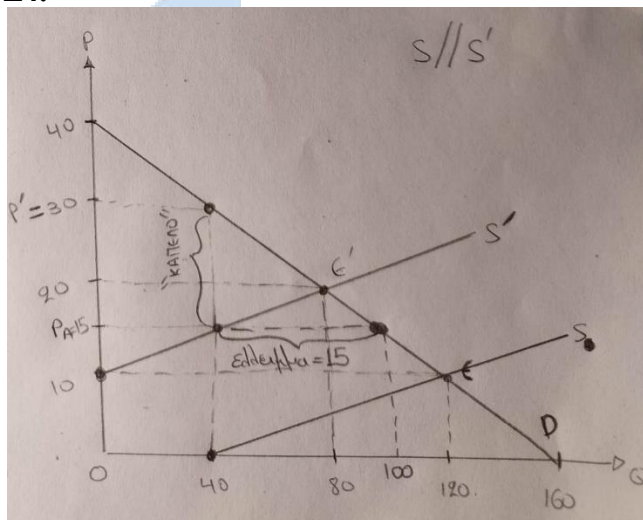
Μείωση προσφοράς: Η τεχνολογία είναι ένας από τους 4 παράγοντες της προσφοράς.

Από τη μείωση της προσφοράς, προκύπτει ότι η τεχνολογία χειροτερεύει.

Δ3. $Q_D = Q_s' \Rightarrow 160 - 4P' = -80 + 8P_A \Rightarrow 160 - 4P' = -80 + 8 \cdot 15 \Rightarrow 4P' = 120 \Rightarrow P' = 30$.

Άρα ΚΑΠΕΛΟ = $P' - P_A = 30 - 15 = 15$.

Δ4.

- $Q_D = 160 - 4P$:

Για $P = 0 \rightarrow Q_D = 160$ ενώ για

$Q_D = 0 \rightarrow P = 40$.

- $Q_s = 40 + 8P$:

Για $P = 0 \rightarrow Q_s = 40$.

- $Q_{s'} = -80 + 8P$:

Για $Q_{s'} = 0 \rightarrow P = 10$.

- $P_1 = 10, Q_1 = 120$
- $P_2 = 20, Q_2 = 80$
- $P_A = 15, P' = 30$
- "ΚΑΠΕΛΟ" = 15